Productie en toepassing autochtone zaden in Nederland en Europa

21 april 2022, Jojanneke Bijkerk, Cruydt-Hoeck wildebloemenzaden

Cruydt Hoeck

Vraagstelling vandaag?

- Is het mogelijk en haalbaar om substantiële hoeveelheden zaden te gaan telen van autochtone herkomst voor toepassing in Vlaanderen?

Conclusie/aanbeveling

- Het is mogelijk, maar complex
- Maak het doel helder
- Maak de meerwaarde helder
- Onderschat het niet
- Ga beginnen

- Belangrijke tip voor de toekomst: geen bijeenkomsten in april met zadentelers.

Crúydt Hoeck

WILDEBLOEMENZADEN INHEEMSE PLANTEN

- > 500 soorten, <200 voor mengsels
- Standaardmengsels
- Mengsels op maat
- Natuurvriendelijke geteeld

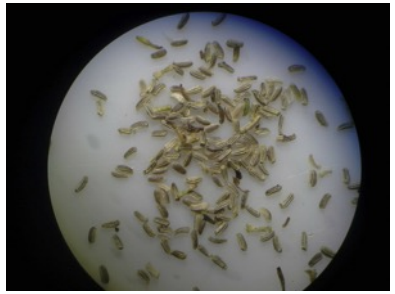

- 22 hectare eigen teelt
- + nu 18 hectare bij teeltpartners in heel NL
- Komende jaren naar 50 - 100 hectare

Openbare Ruimte

Buitengebied & Natuurontwikkeling

Bedrijfsterreinen

Particuliere tuinen

Overige

Dijken & uiterwaarden

Natuurbegraafplaats

Fruitteelt

Onderbegroeiing

Dakvegetatie

Autochtoon in NL of Vlaanderen

Stel grenzen per soort, planten hebben andere grenzen, hebben plantengeografische regio's en lokaal aangepaste vormen

Meningen:

- Niet verder dan 1 km van brongebied
- Noord West Europese laagland delta

Crúydt Hoeck
WILDEBLOEMENZADEN ✦ INHEEMSE PLANTEN

In welke gebieden wordt verzameld?

In welke gebieden de zaden toepassen?

Autochtone zaden: biogeografische regio's in EU

Kijk naar de behoeften en variatie van wilde planten in een gebied.

- Let in eigen land op ecotypen (vb knoopkruid)
- (Genetische) verschillen per streek (vb Rolklaver)

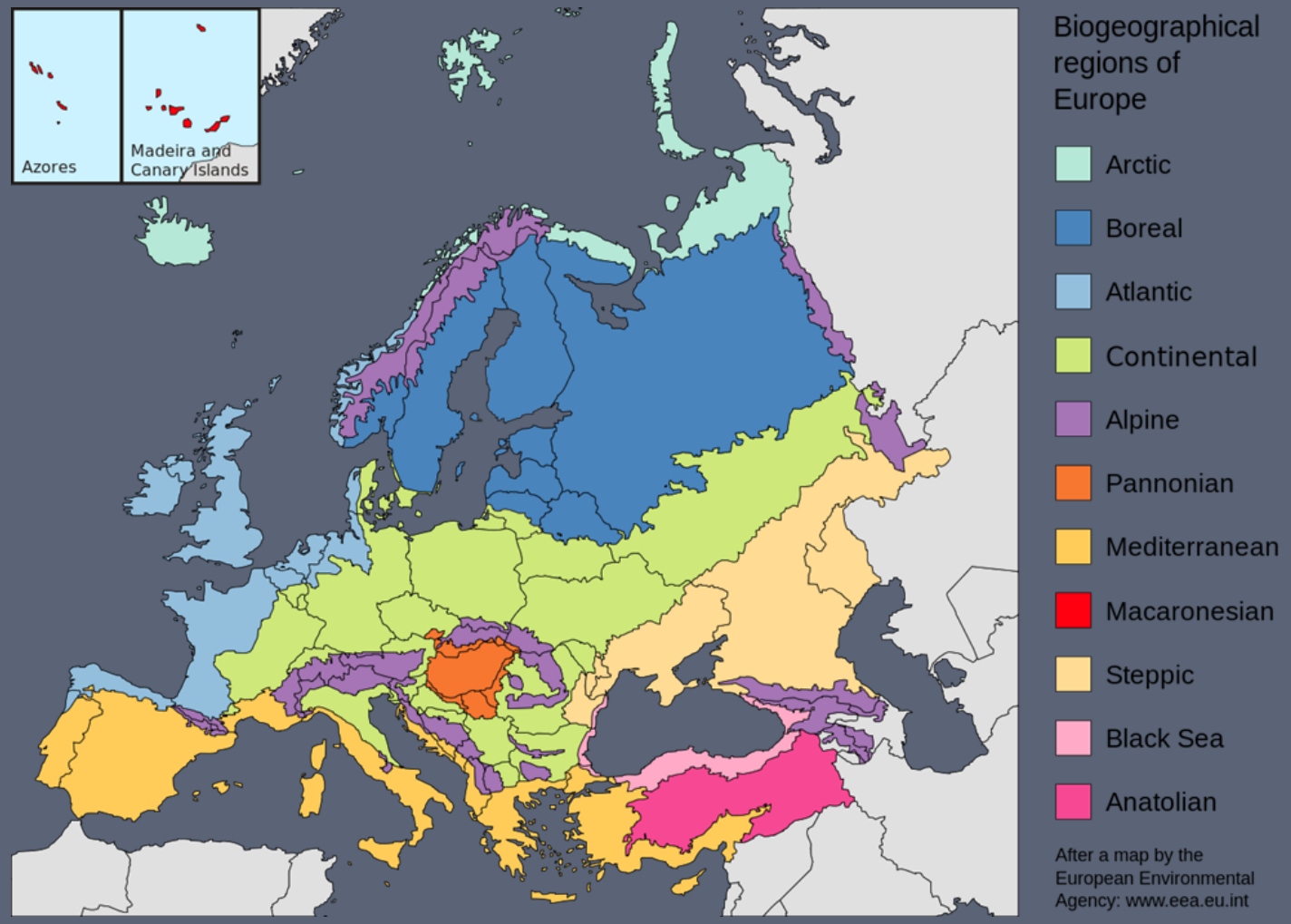

Stichting Het Levend Archief – Nationale Zadencollectie

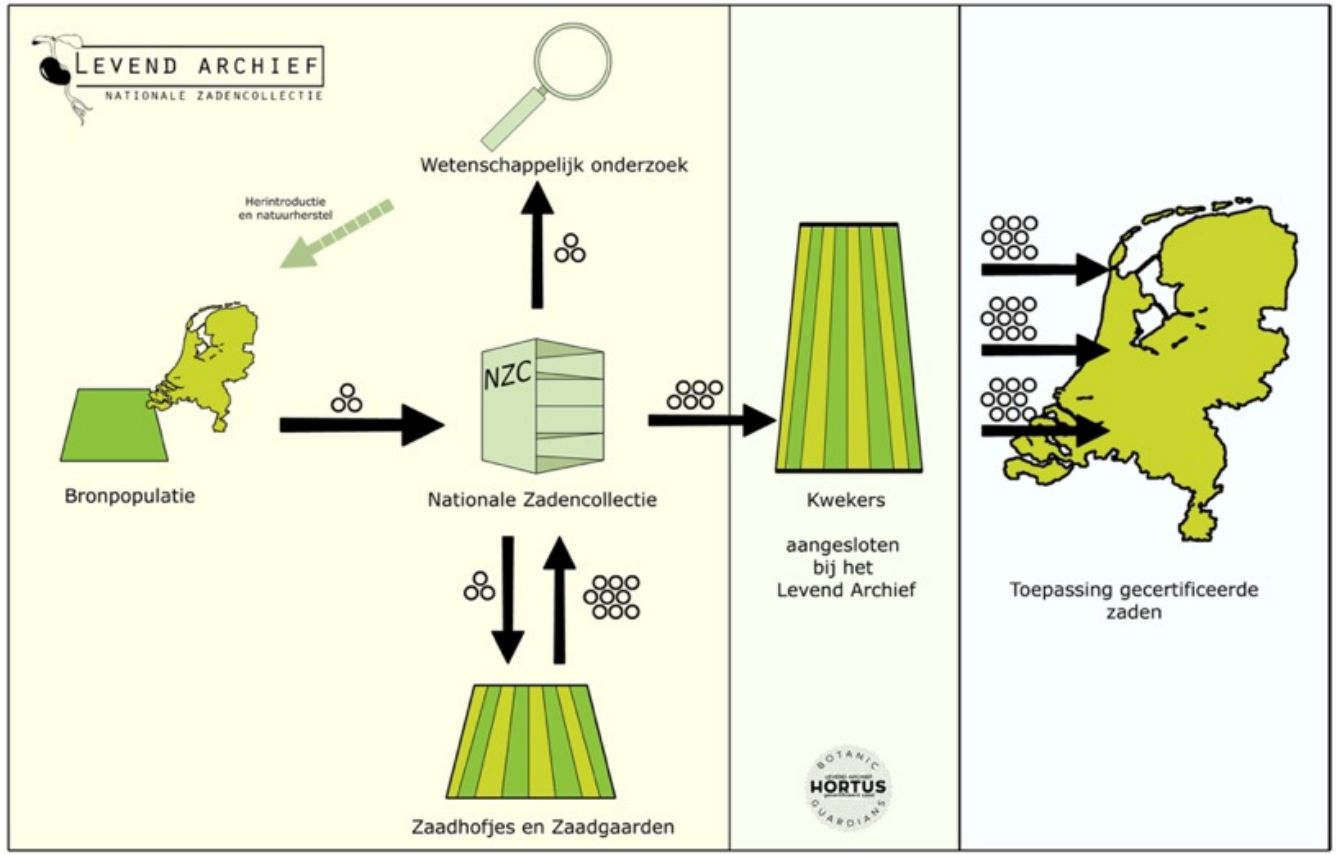

Samenwerkende kwekers van het

LEVEND ARCHIEF
NATIONALE ZADENCOLLECTIE

Inheemse wilde planten en zaden van lokale herkomst

De Bolderik Wilde Bloemzaden · biodivers Natuurzaden · staatsbosbeheer · Cruydt-Hoeck Wildebloemenzaden

www.hetlevendarchief.nl

Handboek!

Cruydt-Hoeck is mede oprichter en bestuurslid

Wie telen autochtone zaden in Nederland?

Cruydt-Hoeck

Biodivers

De Bolderik

Verder: niets, enkel handelaren: zaden zelfs uit Oost Europa, Nieuw Zeeland, Zuid Frankrijk, China, Canada, Baltische staten, Hongarije etc.

Hoe zaad telen van ecologisch goede kwaliteit?

Zadenteelt

- Uitgangsmateriaal
- Goede telers
- Geschikte teeltlocatie
- Zaadverwerking (drogen, dorsen, schonen)
- Specialistische machines
- Specialistische kennis

Kennis

- Kennis van soorten, vegetatie en populaties
- Kennis van zaden en zaadecologie
- Protocol
- Contact, toestemming, vergunning/ontheffing!
- Kennis van ecotypen etc, inclusief verspreiding

Organisatie teelten

- Zaadschoning uitgangsmateriaal
- Teeltprogramma uitgangsmateriaal
- Kieming en teelt werkt anders als bij cultuurgewassen
- Voorkomen selectieprocessen
- Hoe blijft het zaad wild
- Behouden kiemrust etc
- Niet zonder kennis populaties combineren

Organisatie teelten

- Ca 200(-500) soorten relevant
- Focus op vaste planten
- Wildvorm van grassen van belang
- Geen pesticiden, fungiciden, herbiciden, geen kunstmest
- Geschikte teeltgrond (goede grond!)
- Technieken zaaien, beheer, oogst teelten
- Veel handwerk

Verwerken

- Drogen
- Schonen
- Controle kwaliteit
- Opslag (korte en lange termijn)
- Welke soorten zaaien in welk gebied en grond
- Distributie

Productie en toepassing autochtoon EU

ENSPA– European Native Seed Producers Association

- Nu 21 leden
- Kennis delen
- Cruydt-Hoeck is mede oprichter en voorzitter
- www.native-seed.eu

- Code of Conduct

Certificering

Bestaat bijna nergens

Duitsland: 2 certificeringsorganisaties met verschil van mening, wetgeving 22 regio’s

Frankrijk: Vegetal Local,11 regio’s, strenge regelgeving mengsels en implementatie EC2010/60

Knelpunten Nederland

- Ontwikkelen kost veel geld en tijd.
- Wat is de meerwaarde van biologische certificering?
- Onze zaden zijn duurder (ontwikkeling, onderzoek, grond, arbeid)
- Hoe duidelijk maken wat de meerwaarde is van regionaal zaad?
- Weinig controle over toepassing
- Hoe aanduiden in aanbestedingen/bestekken

Autochtone Vlaamse zaden

Wat is het doel? Welke problemen oplossen?

Wat is de meerwaarde

Is het volhoudbaar

Wie gaat het doen

Tip

Als het doel is om 1-2 jarigen en of weinig soorten autochtoon te telen, doe het dan niet, weinig meerwaarde voor biodiversiteit.

Kijk naar wat gebieden nodig hebben voor stabiele biodiversiteitsontwikkeling met veel variatie in landschap.

Conclusie/aanbeveling

- Het is mogelijk, maar complex
- Maak het doel helder
- Maak de meerwaarde helder
- Onderschat het niet
- Ga beginnen

- Belangrijke tip voor de toekomst: geen bijeenkomsten in april met zadentelers.

Vragen?